

פרופ' יוסף (ג'ו) אמרי

(תרצ"ט-תשע"ח)

חבר האקדמיה פרופ' יוסף (ג'ו) אמרי, שהלך לעולמו במאי 2018, היה אחד מחלוצי הפיזיקה המזוסקופית בארץ ובעולם. הוא נולד ב-1939 בתל אביב. שני הוריו היו מורים – אביו למתמטיקה ולפיזיקה ואימו לאנגלית ולצרפתית. הוא למד פיזיקה באוניברסיטה העברית בירושלים, השלים בה תואר שני בהצטיינות יתרה, ולאחר תקופת עבודה ומחקר במרכז למחקר גרעיני בשורק השלים דוקטורט בפיזיקה במכון ויצמן למדע.

פרופ' אמרי הקים במכון ויצמן למדע את המרכז למחקר תת-מיקרוני ואת המחלקה לפיזיקה של חומר מעובה, שבהם ביסס את מעמדו כמוביל בתחום הפיזיקה המזוסקופית, העוסקת בטווח הביניים הרחב שבין מה שנראה לעין לבין הנעשה ברמה האטומית, בדרך כלל בגדלים שבין עשרות אלפי אטומים בלבד. לשאלה "האם אפשר לקבל תחומי ביניים (בין הרמה האטומית לזו שניתן לבחון במיקרוסקופ) שבהם יש לחומר תכונות חדשות ומעניינות?" השיב פרופ' אמרי במאמר שהתפרסם בכתב העת של האקדמיה "איגרת": "התשובה היא חיובית", בהסבירו שם את הבסיס למחקריו. ברבות השנים הפך תחום זה לבסיס שעליו צמחה הננוטכנולוגיה.

פרופ' אמרי נבחר לחבר באקדמיה הלאומית הישראלית למדעים בשנת 2002. הוא זכה בשורת פרסים ישראלים ובין-לאומיים במהלך השנים, ובהם פרס רוטשילד ב-1996, פרס א.מ.ת ב-2006, פרס ישראל בפיזיקה ב-2011 ופרס וולף ב-2016. בנימוקי פרס זה נכתב, בין השאר: "פרופ' אמרי סיפק... תובנות חלוציות לפיזיקה של מעברי פאזה במערכות סופיות ובממדים נמוכים, תגליות המהוות נכסי צאן ברזל של הפיזיקה המזוסקופית של היום... הוא פיזיקאי בעל ראיית נולד מרשימה, לעתים שנים לפני זמנו, שמחקריו נמצאים בחוד החנית של מספר תחומים בפיזיקה".

פרופ' יובל אורג ופרופ' עדי שטרן, שניים מעמיתיו של פרופ' אמרי, אמרו כי נוסף על תרומתו לתחום הפיזיקה המזוסקופית, "תרם פרופ' אמרי רבות לקידום הפיזיקה בארץ, הן בהכשרת דורות חדשים של חוקרים והן בפיתוח המחקר הניסויי בארץ". לדבריהם, "התרומה למחקר הניסויי במעבדה ראויה לציון מיוחד, שכן הוא עצמו עסק רק במחקר עיוני". "ברמה האישית", הוסיפו, "ג'ו היה עבורנו מורה, קולגה וחבר. הלהט שבו הוא ניגש לפתור בעיות בפיזיקה, הדבקות שלו בחיפוש אחר פתרון והחשיבה הבהירה שבה הוא החל כל אנליזה היו עבורנו דוגמה ומופת".

פרופ' אמרי הלך לעולמו בגיל 79. הוא הותיר אחריו אישה, שתי בנות ונכדים. יהיה זכרו ברוך.